

El temple de Rama

Quan et sents optimista i arribes a pensar que la major part de l'espècie *sapiens* va donant per fi senyals de fer honor al seu lloc en la taxonomia, mires la tele, llegeixes el diari, reflexiones una miqueta, i resulta que no. Encara no. Resulta que la raó, aquella part de nosaltres que justifica la condició de *sapiens*, pateix, un dia i un altre dia, repetides derrotes. I vas perdent la fe en l'espècie dominant del planeta, al mateix ritme que uns altres proclamen i practiquen agressivament qualsevol altra mena de fe.

Perds la fe quan veus que a Rússia, a Polònia i en alguns altres països d'aquella banda del món, els irracionals excessos de la raó marxista són substituïts sovint per inesperats retorns a les icones i a l'encens, al xovinisme, i a diverses formes del gust per la dreta més tronada. No els ha servit de res l'experiència. Perds la fe quan veus com per tot Europa, occidental i oriental, les actituds racistes alcen el cap descaradament: contra els jueus, contra els negres, contra els gitans, contra els moros, contra qui siga diferent. No ens ha servit de res la història, les guerres, la filosofia, la pedagogia i les prediques de l'amor fraternum. Perds la fe quan comproves que el final d'allò que en deien la guerra freda no ha portat el final de les guerres calentes que se'n derivaven: tothom armat fins les dents, i algun animal com el Hussein que s'encarrega de justificar la necessitat de l'armament. En fi, podríem seguir *ad infinitum*, amb els exemples. El darrer, i el més grotesc dels que tenim a prop, és la reacció eclesiàstica —papa, bisbes i seglars addictes— contra la modesta campanya en favor de l'ús dels condons. ¡Valga'm Deu, com està de feble el senderi dels humans! Un altre, entrant en el tema dels edificis sagrats, la sang vessada a Jerusalem pel temple i les mesquites. Això dels temples, sembla que tras-

torna la raó més que qualsevol altra cosa. I no en temps antics i bàrbars, d'egipcis, assiris i babilonis sinó ara mateix. Entre els hindús per exemple, gent contemplativa, espiritual i pacífica... o això ens havíem cregut a força de pel·lícules sobre la vida de Gandhi, de llegir Tagore en l'adolescència, i de mirar fotos de gurus amb collars de flors. Molt pacífics, sí.

La primera va ser la nit del 22 de desembre de 1949, quan un llamp va il·luminar la ciutat d'Ayodhya, i de la mesquita de Babri va pujar una llum celestial. A continuació, els devots hi van trobar una pedra de figura divina, i a continuació les autoritats van tancar al culte la mesquita. Les abundants i metòdiques massacres mútues d'hindús i musulmans, que van seguir la independència i participació de l'Índia, feien aconsellable la mesura: si els musulmans tornaven a entrar en un lloc considerat sagrat pels hindús, podien morir degollats o socarrats amb certesa implacable. La mesquita de Babri va ser erigida el 1528 en honor de Babur, emperador mogol i un dels conqueridors de l'Índia per a l'islam. Ara bé, segons els devots de l'hinduisme, Ayodhya és una ciutat sagrada, seu d'antics peregrinatges, i lloc de naixement de Rama, el déu-heroi. El qual, vés per on, vingué al món precisament i exactament al lloc on ara hi ha la mesquita de Babri. ¿Que com se sap això? Ja ho he dit: pel llamp i l'aparició miraculosa de l'any 1949. No importa que els historiadors tinguin els seus dubtes sobre la importància antiga de la ciutat d'Ayodhya com a centre religiós. No importa que vint-i-cinc especialistes indis hagen estudiat la mesquita sense trobar rastre ni senyal de cap tem-

ple hindú anterior al mateix lloc, i menys encara, per tant, de la seua destrucció. Tant se val. Per als devots extrems, allà va nàixer Rama, i allà —suprema ofensa religiosa i nacional— l'islam conquistador va alçar una mesquita. El llamp va caure, es va fer la llum, i cal actuar: destruir la mesquita, reconstruir l'antic temple, honorar Rama. De passada, i amb molt de gust, esclafar tot musulmà que troben per davant.

¡Qui ho havia de pensar, que una narració èpica, escrita en vers fa tres mil anys, havia de portar un dels més grans estats del segle XX a la vora del desastre! Pel lloc legendari del naixement de Rama, amb llamp contemporani afegit, s'ha produït la crisi més greu entre els sis-cents milions d'hindús i els cent milions de musulmans que ha conegut l'Índia independent. Ha caigut un govern, i ningú no sap com acabarà el següent. Perquè el Ramaiana diu, en efecte, que Ayodhya era la ciutat de Rama, abans que aquest, en companyia del seu exèrcit auxiliar de micos, començara les guerres i aventures en seguiment de Sita, raptada pel rei dels dimonis. Però Rama era una encarnació de Visnu, i la seva victòria serà l'inici de l'edat d'or i de justícia. Amén. Per això, a finals d'aquest segle XX, milions d'hindús estan disposats a deixar-hi la vida, i sobretot a deixar-hi la vida dels altres. ¿Quina causa més alta i més noble? ¿Quina demostració més viva d'humanitat?

És cosa del indis, diran vostès, que passen molta gana i d'alguna manera l'han de distraure. Potser, però l'Índia és també una de les potències nuclears, i seu d'avançadíssimes tecnologies. Jo no em faig il·lusions. El món acabarà reparat, sense profit apreciable, entre laboratoris i temples de Rama.

Joan F. Mira